॥ ಅಥಃ ಶ್ರೀ ಸಾಯಿ ಸಚ್ಚರಿತೆ ॥

ಅಧ್ಯಾಯ ಇಪ್ಪತ್ತು

ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ ॥ ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತ್ಯೈ ನಮಃ ॥
ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ ॥ ಶ್ರೀ ಕುಲದೇವತಾಯೈ ನಮಃ ॥
ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮಚಂದ್ರಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ ॥ ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರು ಸಾಯಿನಾಥಾಯ ನಮಃ ॥

ಓಂ ನಮೋ ಹೇ ಗುರು ಮಾನಸಸರಾ । ಪ್ರಸಾದ ವಾಕ್ಯ ಮುಕ್ತಾಕರಾ ।
ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತ ಮರಾಳನಿಕರಕೆ । ಚರಣದಲಿ ತಾಣ ನಿನ್ನೆಡೆಯಲ್ಲಿ ॥ 1

ಸದಾಶ್ರಯ ನೀ ಮಹಾಉದಾರ । ಪ್ರಸಾದವನ್ನೀಯುವೆ ಮುಕ್ತಿನಾಹಾರ ।
ಕೊಟ್ಟು ನಿಜ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಆಧಾರ । ಬರುಹೋಗುವ ಚಕ್ರದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವಿ ॥ 2

ಎಂಥದು ಆ ಸಾಯಿ ಸಿದ್ಧಾಶ್ರಮ । ದರ್ಶನದಿಂದಿಂಗುವದು ಸಂಸಾರ ಶ್ರಮ ।
ನಿಕಟವಾಸದಿಂದ ಭವ ಭ್ರಮ । ಕಳೆಯುವದು ಅವಿಶ್ರಮ ಸಹವಾಸದಿಂದ ॥ 3

ಮೂಲದಲಿ ಸಾಯಿ ನಿರಾಕಾರ । ಭಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆದ ಸಾಕಾರ ।
ಮಾಡಿ ಮಾಯಾ ನಟನೆಯ ಸ್ವೀಕಾರ । ಆಡಿದ ನಿಜದಲಿ ನಟನಂತೆ ॥ 4

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಆರತಿಯ ನಂತರ । ಬಂದು ಮಶೀದಿಯ ಅಂಚಿನ ಹತ್ತಿರ ।
ಮಹಾರಾಜರಾಗಿ ಕೃಪಾಕರ । ಉದಿ ಹಂಚುವರು ಭಕ್ತರಿಗೆ ॥ 5

ಇಂಥ ಸಾಯಿಯ ತಂದು ನೆನಪಿಗೆ । ಕ್ಷಣವೊಂದು ಹೋಗುವ ಶಿರಡಿಗೆ ।
ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಆರತಿ ಮುಗಿದಾಗ್ಗೆ । ಲಕ್ಷವಿಟ್ಟು ನೋಡುವಾ ॥ 6

ಪ್ರೇಮಳ ಭಕ್ತರಾದರೂ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ । ಸಮ ಚರಣಗಳಿಗಿತ್ತು ಅಪ್ಪುಗೆ ।
ದೃಷ್ಟಿಯನಿರಿಸಿ ಮುಖದೆಡೆಗೆ । ಉದಿಯ ವೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಮೀಯುವರು ॥ 7

ಬಾಬಾರೂ ತುಂಬಿ ಹಿಡಿದು ಮುಟ್ಟಿಗೆ । ಹಾಕುವರು ಭಕ್ತರ ಕೈಯೊಳಗೆ ।
ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನಿಂದ ಹಚ್ಚುವರು ಹಣೆಗೆ । ಅಂತರಂಗದಿ ಪ್ರೀತಿ ತುಂಬಿ ॥ 8

"ಹೋಗು ಅಣ್ಣಾ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗು । ಹೋಗು ಅಣ್ಣಾ ಸುಗ್ರಾಸ ಊಟ ಮಾಡು ಹೋಗು ।
ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ" ಎಂದೆಲ್ಲರಿಗೂ । ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳುವರು ॥ 9

ಅದೆಲ್ಲ ಈಗ ಸಿಗದಿದ್ದರೂ ನೋಡಲು । ಆ ಎಲ್ಲ ಸುಖ ಸಮಾರಂಭಗಳು ।
ಆಯಾ ಸ್ಥಾನದಲಿ ಆಯಾ ಸಮಯದೊಳು । ದೃಢ ಧ್ಯಾನ ಬಲದಿಂದ ಕಾಣುವವು ॥ 10

ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಅವರ ಧ್ಯಾನ । ಅಂಗುಷ್ಠದಿಂದ ಮುಖದವರೆಗೆ ಅವಲೋಕನ ।
ಮಾಡಿ ಅವರ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ವಂದನ । ಕಥಾನುಸಂಧಾನವ ನಡೆಸುವಾ ॥ 11

ಹಿಂದಿನಾಧ್ಯಾಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ । ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಶ್ರೋತೃಗಳಲಿ ।
ಬಾಬಾ ಕೆಲಸದಾಳಿನ ಕೈಲಿ । ಶೃತಿಯ ಅರ್ಥವನು ಹೇಳಿಸುವರೆಂದು ॥ 12

ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಭಾವಾರ್ಥ ಬೋಧಿನಿಯೆಂದು । ದಾಸಗಣೂ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು ಗ್ರಂಥವನೊಂದು ।
ಶಂಕೆ ಮೂಡಿದಾಗ ಸದ್ಗುರು ಚರಣಕೆ ಬಂದು । ಶಿರಡಿಯಲವರ ಮುಂದಿಟ್ಟರು ॥13

ಬಾಬಾ ಹೇಳಿದರವನಿಗೆ । ನಿನ್ನ ಈ ಶಂಕೆಯ ನಿವಾರಣಗೆ ।
ನೀನು ತಿರುಗಿ ಊರಿಗೆ ಹೋದಾಗ್ಯೆ । ಕಾಕಾರ ಕೆಲಸದಾಳು ಮಗಳೆನ್ನುವದ ಕೇಳಬೇಕು ॥ 14

ಅದೇ ಈಗಿನ ಕಥಾನುಸಂಧಾನ । ಇನ್ನು ನಡೆಸುವಾ ಮುಂದೆ ಅವನ ।
ಶ್ರೋತೃಗಳಾಗಿರಿ ದತ್ತಾವಧಾನ । ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳಿರಿದನ ॥ 15

ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದವರು ಸಂಸ್ಕೃತವನು । ತಿಳಿಯರು ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷದದ ಅರ್ಥವನು ।
ಅದಕೆ ಪದಪದಗಳಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಅದನು । ಓವಿರೂಪದಲಿ ವಿವರಿಸಬೇಕೆಂದು ॥ 16

ಹೀಗೆ ಆಸ್ಥೆಯನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು । ಈಶಾವಾಸ್ಯ-ಭಾವಾರ್ಥಭೋದಿನಿಯೆಂದು ।
ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆ ಸುಗಮ ಭಾಷೆಯಲೊಂದು । ಗ್ರಂಥವ ಗಣುದಾಸರು ಆರಂಭಿಸಿದರು ॥ 17

ಗೂಢಾರ್ಥ ಪ್ರಚುರ ಈ ಉಪನಿಷದನ । ಭಾಷಾಂತರವಾಯಿತು ಪದ ಪ್ರಪದ ।
ಆಗದೆ ಅಂತರ್ಗತ ಅರ್ಥಬೋಧ । ಆನಂದವಾಗದು ಮನಕೆ ॥ 18

ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳ ಸಾರ । ಈ ಉಪನಿಷದ ಭಾಂಡಾರ ।
ಹರಿಗುರು ಕೃಪೆ ಇಲ್ಲದಿರ । ಅತಿ ದುಸ್ತರವಿದು ಸಿಗಲು ॥ 19

ಯಾರಿಗಾದರೂ ಎನಿಸಿದರೆ ನಾನಿರುವೆ ಜಾಣ । ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮಾಡಿ ಪ್ರಯತ್ನ ।
ಮಾಡುವೆ ಉಪನಿಷದದ ಆಕಲನ । ಯಥಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪಾದನವನು ॥ 20

ಆದರೆ ಹಾಗೆಂದೂ ಆಗದು । ಗುರುಕೃಪೆಯಿರದೆ ಬಿಗಿ ಎನಿಸುವದು ।
ಅದರ ಗುಪ್ತ ಪ್ರಮೇಯ ಕೈಗೆಟುಕದು । ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಡೆಯುಂಟಾಗುವದು ॥ 21

ಗುರುಪದದಿ ಯಾರ ಭಕ್ತಿ ಇರುವದು । ಅಂಥವನಿಗೆ ಏನೂ ಕಷ್ಟವೆನಿಸದು ।
ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯ ಎದುರು ನಿಲ್ಲುವದು । ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೇ ಆಗೂಢಾರ್ಥ ಬಂದು ॥ 22

ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರ । ಜನ್ಮ ಮರಣಗಳ ಬಿಡಿಸುವ ಶಸ್ತ್ರ ।
ನಿರಭಿಮಾನ ನಿಃಸಂಗರಿರಲು ಮಾತ್ರ । ಅವರು ವಿವೇಚನೆಗೆ ಸತ್ಪಾತ್ರರು ॥ 23

ಅಂಥವರ ಸಂಗ ಹಿಡಿಯಲು । ಅರ್ಥಬೋಧವಾಗುವದು ಕ್ಷಣದೊಳು ।
ಬುದ್ಧಿಯು ಪ್ರತಿಬದ್ಧತೆ ಕಳೆಯುವದು । ಗೂಡಾರ್ಥ ವಿಶದವಾಗುವದು ॥ 24

ಈಶಾವಾಸ್ಯವನು ಪ್ರಾಕೃತಕ್ಕೆ ತರಲು । ದಾಸಗಣೂರದೂ ಇದೇ ಅವಸ್ಥೆಯಾಗಲು ।
ಆದರೂ ಸಾಯಿನಾಥ ಕೃಪೆ ದೊರೆಯಲು । ದುರ್ಗಮವೆಲ್ಲ ಸುಗಮವಾಯಿತು ॥ 25

ಗೀರ್ವಾಣ ಭಾಷೆಯ ಅಲ್ಪ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೂ । ಕೂಡ ಆಚಾರ್ಯ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ।
ಸಾಯಿ ಚರಣಗಳ ವಂದಿಸಿದರು । ಬಳಿಕ ಓವೀ ಲೇಖನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು ॥ 26

ಗಣುದಾಸವಾಣಿ ದುಗ್ಧಧಾರೆ । ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಯಿ ಪ್ರಸಾದದ ಸಕ್ಕರೆ ।
ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾಧುರ್ಯ ಪರಂಪರೆ । ಕ್ಷಣವೊಂದು ಕೇಳಿರಿ ಶ್ರೋತೃಗಳೇ ॥ 27

ಈ ಭಾವಾರ್ಥ ಬೋಧನಿಯ ದಿಗ್ದರ್ಶನ । ಒಳಮಾತನರಿಯಲು ಮಾಡಿ ಮೂಲಾವಲೋಕನ ।
ಈ ನನ್ನ ಕಥೆಯ ಅನುಸಂಧಾನ । ಇರುವುದದ ಕೇಳಿರಿ ॥ 28

ತನ್ನ ಭಕ್ತನು ಗ್ರಂಥಾವಲೋಕನ ಮಾಡುತಿರಲು । ನಡುವೆ ಅರ್ಥವಾಗದಂಥ ಮಾತುಗಳು ।
ಮಹಾರಾಜರು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವರು ಅವು ಬರಲು । ಮಾತನಾಡದಲೇ ಹೇಗೆಂದು ॥ 29

ಈ ಕಥೆಯ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂಬದನು । ಶ್ರೋತೃಗಳು ತಿಳಿಯಲಿ ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವನು ।
ಎಂಬ ನನ್ನ ಮನೋಗತವಿರುವದನು । ತಿಳಿದು ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟಾಲಿಸಿರಿ ॥ 30

ಓವೀಬದ್ಧ ಟೀಕೆಯ ಬರೆದೆ । ವಿದ್ವಜ್ಜನರಿಗೂ ಅದು ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿದೆ ।
ಗಣೂದಾಸರ ಮನೀಷೆ ಪೂರೈಸಿದೆ । ಆದರೂ ಒಂದು ಶಂಕೆ ಉಳಿದಿದೆ ॥ 31

ಇಟ್ಟಿನದನು ಪಂಡಿತ ಜನರೆದುರಿಗೆ । ಬಹಳ ಊಹಾಪೋಹಗಳು ನಡೆಯಲಾಗೆ ।
ಆದರೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವ ಹಾಗೆ । ಆ ಶಂಕೆಯ ನಿರ್ಧಾರವು ॥ 32

ಇಷ್ಟರಲಿ ಏನೋ ಕಾರಣ ಒದಗಿತು । ಅದರಿಂದ ದಾಸಗಣೂ ಶಿರಡಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು ।
ಆ ಶಂಕೆಯ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವದಿತ್ತು । ಸಹಜದಲೆ ಒದಗಿತಾಗ ॥ 33

ಸಾಯಿ ದರ್ಶನಕೆ ಹೋದರು । ಚರಣದಲಿ ಹಣೆ ಇಟ್ಟರು ।
ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮನ ಮಾಡಿದರು । ಸುಖ ಸಂಪನ್ನರಾದರು ॥ 34

ಸಂತ ಕೃಪೆಯ ಅವಲೋಕನ । ಸಂತ ಮುಖದ ಮಧುರ ವಚನ ।
ಸಂತರ ಆ ಸುಹಾಸ್ಯವದನ । ಕೃತ ಕಲ್ಯಾಣ ಭಕ್ತಗಣ ॥ 35

ಕೇವಲ ಸಂತರ ದರ್ಶನ । ಮಾಡುವದೆಲ್ಲ ದೋಷಗಳ ಕ್ಷಾಲನ ।
ಯಾರಿಗವರ ನಿತ್ಯ ಸನ್ನಿಧಾನ । ಅವರ ಪುಣ್ಯವನೇನೆನಬೇಕು ॥ 36

ಏನು ಗಣೂ ಎಲ್ಲಿಂದ ಆಗಮನ । ಬಾಬಾ ಕೇಳಿದರು ವರ್ತಮಾನ ।
ಎಲ್ಲವೂ ಕುಶಲ ಸಮಾಧಾನ । ಚಿತ್ತವು ಪ್ರಸನ್ನವಿರುವದನು ॥ 37

ಗಣುದಾಸರು ನುಡಿದರಾಗ । ನಿಮ್ಮ ಕೃಪಾಛತ್ರವಿರುವಾಗ ।
ಖಿನ್ನವೇಕಾದೀತೆನ್ನಂತರಂಗ । ಆನಂದ ನಿರ್ಭರನಾಗಿರುವೆ ॥ 38

ತಾವು ಇದನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವಿರಿ । ಆದರೂ ಲೋಕೋಪಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿರುವಿರಿ ।
ಆದರೂ ನೀವೇಕೆ ಕುಶಲ ವೃತ್ತವ ಕೇಳುತ್ತಿರುವಿರಿ । ನಾನೂ ಅದನು ಬಲ್ಲೆನು ॥ 39

ನೀವೇ ನನ್ನಿಂದ ಆರಂಭ ಮಾಡಿಸಿದಿರಿ । ಅದಕೊಂದು ಆಕಾರವನೂ ಕೊಟ್ಟಿರಿ ।
ಆದರೆ ನಡುವೆಯೇ ಒಂದು ಗೂಟ ಜಡಿದಿರಿ । ಯಾರಿಂದಲೂ ಅದು ಬಿಡಿಸಲಾಗದು ॥ 40

ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತು ನಡೆಯಿತು । ಗಣೂದಾಸರಿಂದ ಬಾಬಾರ ಪಾದ ಸಂವಾಹನೆ ನಡೆದಿತ್ತು ।
ಈಶಾವಾಸ್ಯ-ಭಾವಾರ್ಥಬೋಧನ ಕುರಿತು । ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು ॥ 41

ಈಶಾವಾಸ್ಯ-ಭಾವಾರ್ಥ ಬೋಧಿನಿಯದು । ಬರೆಯುವಾಗ ನಡುವೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವದು ।
ಶಂಕೆ ಕುಶಂಕೆಗಳು ಮನದಲಿ ಬಂದು । ತಾವು ಅವುಗಳ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು ॥ 42

ಸಾದ್ಯಂತವಾಗಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನು । ಬಾಬಾರ ಎದುರು ಆದರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು ।
ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ಆ ಆಶಂಕೆಯನು । ಬಾಬಾರ ಮುಂದಿಟ್ಟನು ॥ 43

ಸಾಯಿನಾಥರಿಗೆ ಗಣೂದಾಸ ವಿನಂತಿಸಿದ । ಈ ಈಶಾವಾಸ್ಯದ ಕಥೆಯಿಂದ ।
ನನ್ನ ಪರಿಶ್ರಮವೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದ । ತಾವು ಎಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವಿರಿ ॥ 44

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಆಶಂಕೆ ದೂರಾಗದು । ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗ್ರಂಥದ ಅರ್ಥವಾಗದು ।
ಮಹಾರಾಜರು ಆಶೀರ್ವಚನವ ನುಡಿದು । ಪ್ರಸನ್ನ ಮನನಾಗಿರೆಂದರು ॥ 45

"ಏನಿರುವುದಿದರಲ್ಲಿ ಬಿಗಿ । ನೀನು ನಿನ್ನ ಊರಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಗಿ ।
ನೋಡು ಕಾಕಾನ ಮನೆಯ ಕೆಲಸದ ಹುಡುಗಿ । ನಿನ್ನ ಶಂಕೆಯ ನಿವಾರಿಸುವಳು" ॥ 46

ಕಾಕಾ ಎಂದರೆ ಭಾವೂ ಸಾಹೇಬ ದೀಕ್ಷಿತರು । ಬಾಬಾರ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೇಮಳ ಭಕ್ತರು ।
ಕಾಯಾ ವಾಚಾ ಮನಗಳಿಂದ ಅವರು । ಗುರು ಸೇವಾ ನಿರತರು ಯಾವಾಗಲೂ ॥ 47

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮುಂಬಯಿ ನಗರದಲ್ಲಿ । ಅಲ್ಲಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ।
ಪಾರಲೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ । ಹರಿಭಾವೂ ಇರುವರು ॥ 48

ನಿಜವಾಗಿ ಅವರ ಹೆಸರು ಹರಿ ಎಂದು । ಮನೆಯಲಿ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದು ।
ಜನರೆಲ್ಲ ಭಾವೂ ಸಾಹೇಬ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು । ಬಾಬಾ ಮಾತ್ರ ಮೂರನೆಯದನೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು ॥ 49

ಮಹಾಜನಿಯವರಿಗೆ ಬಡೆ ಕಾಕಾ । ನಿಮೋಣಕರರಿಗೆ ಮುದುಕ ಕಾಕಾ ।
ಭಾವೂ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಕುಂಟ ಕಾಕಾ । ಬಂಟ್ಯಾ ಕಾಕಾ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತಿದ್ದರು ॥ 50

ತಾಯಿ ತಂದೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರೊಂದು । ನಕ್ಷತ್ರಾನುಸಾರ ಬರುವ ಹೆಸರೊಂದು ।
ಅಡ್ಡ ಹೆಸರನಿಟ್ಟು ಕರೆಯುವದು ಮತ್ತೊಂದು । ಹೀಗನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಿರುವವು ॥ 51

ಮಹಾರಾಜನಿಡುವ ಹೆಸರು ಬೇರೆಯಿರುವದು । ಆ ಮೇಲೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅದೆ ನಡೆಯುವದು ।
ಅದೇ ಬಿರುದಾವಳಿ ಎನಬಹುದು । ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕರೆದುದು ॥ 52

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಭಿಕ್ಷು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಾಕಾ ಎಂದು । ಬಾಬಾ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಕಾ ಹೊಡೆದುದು ।
ಅದನ್ನೇ ಶಿರಡಿಯ ಜನ ಕರೆಯುವದು । ಅದರಿಂದ ಕಾಕಾ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು ॥ 53

ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು ಗಣುದಾಸರಿಗೆ । ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು ಉಳಿದೆಲ್ಲರಿಗೆ ।
ಕಾಕಾರ ಕೆಲಸದವಳು ಹೇಳುವಳು ಹೇಗೆ । ಇದರ ಅರ್ಥದ ಬಗೆ ಏನು ॥ 54

ಆಳೆಂದರವಳು ಆಳೇ । ಅವಳೇನು ಅಂಥ ಕಲಿತವಳೇ ।
ಅಥವಾ ಅಂಥ ವಿಚಕ್ಷಣಳೇ । ವಿಲಕ್ಷಣವೆಲ್ಲರಿಗೆನಿಸಿತು ॥ 55

ಶ್ರುತಿಯ ಅರ್ಥ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಎಲ್ಲಿ । ಆ ಕೆಲಸದಾಳಿನ ಬುದ್ಧಿ ಎಲ್ಲಿ ।
ಮಹಾರಾಜರು ನುಡಿವರು ವಿನೋದದಲ್ಲಿ । ಜನ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿದರು ॥ 56

ಮಹಾರಾಜರು ವಿನೋದ ಮಾಡುವರು । ಎಂದೇ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದರು ।
ಆದರೆ ಬಾಬಾ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದರೂ । ದಾಸಗಣುವಿಗೆ ಅದು ಸತ್ಯವೇ ಎನಿಸುವದು ॥ 57

ಕೇಳಿ ಸಾಯಿಯ ಈ ಮಾತು । ಸಹಜದಲಿ ನುಡಿದಿರುವರೆನಿಸಿತು ।
ಜನರ ನೋಟಕೆ ಹಾಗೆನಿಸಿತು । ದಾಸಗಣೂರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಸತ್ಯವೇ ॥ 58

ಸಾಯಿ ಸಹಜ ಮಾತಾಡಿದ್ದು । ಆದರೂ ಆ ಮಾತನಲಿ ಲೀಲೆ ಅಡಗಿದ್ದು ।
ಯಾವಾಗಲೂ ಅದನು ನೋಡಲೆಂದು । ಜನರು ಆತುರರಾಗಿರುತಿದ್ದರು ॥ 59

ಅದು ವಿನೋದದ ನುಡಿ ಇದ್ದೀತು ಇಲ್ಲವೇ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ । ಮಾತ್ರ ಅದು ಎಂದೆಂದೂ ನಿಷ್ಕಾರಣವಲ್ಲ ।
ಬಾಬಾ ಆಡಿದ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆಲ್ಲ । ಅರ್ಥದ ಗಣಿಯೇ ಇರುವದು ॥ 60

ಬಾಬಾ ಏನೇ ನುಡಿದರದು । ಮಾತಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಲಿಖಿತವದು ।
ಒಂದಕ್ಷರವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗದು । ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥ ಸಾಧಿಸುವದು ॥ 61

ದಾಸಗಣೂರ ದೃಢ ಭಾವನೆ ಇದು । ಏನೇ ಇರಲಿ ಬೇರೆಯವರದು ।
ಯಾರದು ಎಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಠೆ ಇರುವದು । ಫಲವೂ ಅದರಂತೆಯೇ ಅದಕೆ ॥ 62

ಭಾವನೆ ಇದ್ದಂತೆ ಫಲ । ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಂತೆ ಬಲ ।
ಅಂತಃಕರಣವಿರಲು ಪ್ರೇಮಳ । ಬೋಧವೂ ಅಂತೆಯೇ ನಿರ್ಮಲ ॥ 63

ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗವ ಶಿರೋಮಣಿ । ಸುಳ್ಳಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವನ ವಾಣಿ ।
ನಿಜ ಭಕ್ತೇಚ್ಛೆಯ ಪೂರೈಸುವನೀ । ಬಿರುದು ಚರಣದಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ॥ 64

ಗುರು ವಚನವಲ್ಲ ಅನ್ಯಥಾ । ಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿರೀ ಕಥಾ ।
ಕಳೆವುದೆಲ್ಲ ಭವ ವ್ಯಥಾ । ಸಾಧನ ಮಾರ್ಗವ ಹೊಂದುವಿರಿ ॥ 65

ಗಣುದಾಸರು ತಿರುಗಿ ಪಾರಲೆ ಗ್ರಾಮಕೆ ಬಂದರು । ಅಲ್ಲಿ ಕಾಕಾ ಸಾಹೇಬ ದೀಕ್ಷಿತರ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು ।
ಕಾಕಾರ ಮನೆಯಾಳಿನ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ಕಂಠಿತರಾಗಿದ್ದರು । ಅವಳು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಳು ನೋಡಲು ॥ 66

ಎರಡನೆಯ ದಿವಸ ಬೆಳಿಗನ ಜಾವದಲಿ । ಗಣೂ ದಾಸರಿದ್ದರು ಇನ್ನೂ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ।
ಬೆಳಗಿನ ನಿದ್ದೆಯ ಆನಂದದಲ್ಲಿ । ಆಗೊಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ (ಚಮತ್ಕಾರ) ನಡೆಯಿತು ॥ 67

ಯಾವಳೋ ಒಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಹುಡುಗಿ । ಹಾಡುತಿದ್ದಳು ಸುಸ್ವರವಾಗಿ ।
ಆ ಮಧುರಗಾನ ಲಹರಿಯು ಹೋಗಿ । ಗಣೂದಾಸರ ಅಂತರಕೆ ತಾಗಿತು ॥ 68

ದೀರ್ಘ ಆಲಾಪನಯುಳ್ಳ ಆ ಗಾನ । ಅದರ ಮಂಜುಳ ಪದ ಬಂಧನ ।
ಕೇಳಿ ತಲ್ಲೀನವಾಯಿತು ಮನ । ಲಕ್ಷವಿಟ್ಟು ಕೇಳತೊಡಗಿದರು ॥ 69

ಸಂಪೂರ್ಣ ಎಚ್ಚರಾಯಿತು । ಗೀತಾರ್ಥ ಭೋಧದಲಿ ಲಕ್ಷ ತೊಡಗಿತು ।
ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳುತ ನಿಂತು । ಅಂತರಂಗದಿ ಪ್ರಸನ್ನರಾದರು ॥ 70

ಎಂದರು ಇವಳಿರುವಳು ಯಾರ ಮಗಳು । ಹಾಡುತಿರುವಳು ಗಂಭೀರ ಮತ್ತು ಸುಸ್ವರದಲಿ ।
ಆ ಈಶಾವಾಸ್ಯದ ದೊಡ್ಡ ಒಗಟನು ಕ್ಷಣದಲಿ । ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿದಳು ॥ 71

ಇವಳೇ ಇರಬೇಕು ಆ ಕೆಲಸದವಳು । ನೋಡಬೇಕು ಯಾರಿರುವಳಿವಳು ।
ತನ್ನ ಅಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಣಿಯೊಳು । ಶೃತ್ಯರ್ಥವ ಗುರುತಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಳು ॥ 72

ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ । ನಿಜದಲಿ ಅವಳು ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿಯ ಹುಡುಗಿ ।
ಕಾಕಾರ ಬಚ್ಚಲಲ್ಲಿ ತಲೆ ಬಾಗಿ । ಪಾತ್ರೆಗಳ ಉಜ್ಜುತಿದ್ದಳು ॥ 73

ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂತು । ಹಿಂದೆ ದೀಕ್ಷಿತರ ಮನೆಯಾಳೊಂದಿತ್ತು ।
ಆ ಆಳಿನ ಹೆಸರು ನಾಮ್ಯಾ ಎಂದಿತ್ತು । ಇವಳವನ ತಂಗಿಯೆಂದು ॥ 74

ಇವಳೇ ಆ ಕಾಕಾರ ಕೆಲಸದವಳು । ಹಾಡಿನಲಿ ಶಂಕೆಯ ನಿವಾರಿಸಿದಳು ।
ವೇದ ನುಡಿಸಿದರು ಕೋಣನ ಮುಖದೊಳು । ಸಂತರು ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಲಾರರು ॥ 75

ಹೀಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಗಾನ । ಅದರಿಂದಾಯಿತು ದಾಸಗಣೂರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ।
ಬಾಬಾರ ವಿನೋದದ್ದು ಮಹಿಮಾನ । ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು ॥ 76

ಕೆಲವರೆನ್ನುವರು ಗಣೂದಾಸರು । ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತಿದ್ದರು ।
ಆಗ ಈ ಹಾಡು ಕೇಳಿದರು । ಕಾಕಾರ ದೇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದು ॥ 77

ಅದು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತೋ ನಡೆದಿರಬಹುದು । ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥ ಒಂದೇ ಇರುವದು ।
ಮಹಾರಾಜರು ನಿಜಭಕ್ತರಿಗೆ ಕಲಿಸುವರು ಹೇಗೆಂದು । ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲಿದ ತಿಳಿಯಬೇಕು ॥ 78

"ಇದ್ದಲಿದ್ದುಕೊಂಡೆನ್ನನು ಕೇಳಬೇಕು । ಸುಮ್ಮನೇ ಅತ್ತಿತ್ತ ಏಕಲಿಯಬೇಕು ।
ಇಷ್ಟೊಂದು ನಂಬಿಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿರಬೇಕು । ನಾನೇ ನಿಮ್ಮಭೀಷ್ಟವ ಪೂರೈಸುವನೆಂದು ॥ 79

ನಾನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವೆನು । ಒಂದಿಷ್ಟು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನನು ।
ಎಲ್ಲಂದರಲ್ಲಿ ನಾ ಪ್ರಕಟನಾಗುವೆನು । ಭಕ್ತರ ಭಾವವನು ಕಂಡು" ॥ 80

ಆ ಮಗು ಕೇವಲ ಎಂಟು ವರ್ಷದ್ದು । ನಡುವಿರೊಂದುಡಲು ಬಟ್ಟೆ ಹಳೆಯದು ।
ಆದರೆ ಅವಳು ಹಾಡಿನಲಿ ಹಾಡಿದುದು । ಅಂದವಾದ ಸೀರೆಯ ಬಡಿವಾರ ॥ 81

ಏನು ಆ ಸೀರೆಯ ತುಂಬ ಜರಿ । ಅದರ ಅಂಚಿನಲೇನು ಕುಸುರಿ ।
ಅದರ ಸೆರಗಿನ ಅಂದವೇನೆಂದೀರಿ । ಈ ಹಾಡು ಹಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಗುಂಗಾಗಿದ್ದಳು ॥ 82

ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಊಟಕ್ಕಿರದು । ಮೈ ತುಂಬ ಬಟ್ಟೆ ಇರದು ।
ಆದರೂ ಯಾರದೋ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸೀರೆ ಕಂಡು । ಹರ್ಷ ನಿರ್ಭರಳಾಗಿದ್ದಳವಳು ॥ 83

ನೋಡಿ ಅವಳ ದೈನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ । ಮತ್ತು ಮನದ ಸಂತುಷ್ಟ ವೃತ್ತಿ ।
ಗಣುದಾಸರಿಗೆ ದಯೆ ಹುಟ್ಟಿ । ಮೋರೇಶ್ವರರಿಗೆ ನುಡಿದರಿಂತು ॥ 84

ಅವಳ ಮೈ ತುಂಬ ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದ್ದು ನೋಡಿ । ಅವಳಿಗೊಂದು ಸೀರೆಯನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಿ ।
ಮುಟ್ಟುವದದು ದೇವರ ಅಡಿ । ಪುಣ್ಯವೂ ಲಭಿಸುವದದರಿಂದ ॥ 85

ಮೋರೇಶ್ವರರು ಮೊದಲೇ ಕೃಪಾ ಮೂರ್ತಿಗಳು । ಮೇಲೆ ಗಣೂದಾಸರ ವಿನಂತಿ ಕೇಳಲು ।
ಸೀರೆಯನೊಂದು ತಂದು ಬಲು । ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಆ ಬಾಲಕಿಗೆ ಇತ್ತರು ॥ 86

ನಿತ್ಯದಲೂ ತಿನ್ನುವರು ಕದನ್ನ । ಅಂಥವರಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕು ಪಂಚ ಪಕ್ವಾನ್ನ ।
ಹಾಗೇ ಆ ಮಗು ಸುಪ್ರಸನ್ನ । ಆದಳು ಆ ಸೀರೆಯ ಕಂಡು ॥ 87

ಮರುದಿನ ಉಟ್ಟು ಆ ಸೀರೆ । ಗೆಳತಿಯರೊಡನಾಡಿದಳು ಬಗಾಟಬಗರಿ ।
ಕಂಡಳು ಉಳಿದವರಿಗಿಂತ ಸುಂದರಿ । ಸೀರೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು ॥ 88

ಅದೇ ಮತ್ತೆ ಅದರ ಮರುದಿನ । ಗಂಟಿನಲಿಟ್ಟು ಆ ಸೀರೆಯನ ।
ಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೇ ಮೊದಲಿನ । ತೊಟ್ಟರೂ ಅವಳು ಅಸಂತುಷ್ಟೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ॥ 89

ಅವಳದನು ಜೋಪಾನವಾಗಿಟ್ಟಳು, ಉಡಲಿಲ್ಲ । ಆದರೂ ಹಿಂದಿನ ಅವಳ ದೈನ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ ।
ಗಣೂದಾಸರಿಗೆನಿಸಿತು ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ । ಭಾವನೆಯ ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದಾಗಿ ॥ 90

ಹೊಸ ಸೀರೆಯನು ಮನೆಯಲಿಟ್ಟು । ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅವಳು ಹಳೆಯದನುಟ್ಟು ।
ಆದರೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಳು ಖಿನ್ನಳೆಷ್ಟೂ । ಕೊರತೆಯೇ ಅವಳಿಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ॥ 91

ಅಸಮರ್ಥೆಯೆಂದು ಹರಕು ಉಡುವುದು । ಸಮರ್ಥರಿದ್ದು ಹಾಗೇ ಇರುವದು ।
ಇದಕೆನ್ನುವರು ದೈನ್ಯವನು ಸಂಪನ್ನತೆಯಿಂದ ಮರೆಯುವದು । ಭಾವನೆ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸುಖದುಃಖಗಳು ॥ 92

ಇದೇ ಒಗಟ ಗಣೂದಾಸರಿಗಿತ್ತು । ಈ ರೀತಿ ಅದರ ಪರಿಹಾರವಾಯಿತು ।
ಈಶಾವಾಸ್ಯದ ಮರ್ಮ ಹೊಳೆಯಿತು । ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು ಅರ್ಥಬೋಧ ॥ 93

ಈಶ್ವರನಿಂದಲೇ ಆಚ್ಛಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಲ್ಲ । ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲ ।
ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಲ್ಲದ ತಾಣವಿಲ್ಲ । ಯಾರಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದಿದೆ ॥ 94

ಅದೂ ಪೂರ್ಣ ಇದೂ ಪೂರ್ಣ । ಪೂರ್ಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ ಪೂರ್ಣ ।
ಈ ಪೂರ್ಣದಿಂದ ಕಳೆಯಲು ಪೂರ್ಣ । ಪೂರ್ಣವೇ ಮತ್ತೆ ಉಳಿಯುವದು ॥ 95

ಹುಡುಗಿಯ ದೈನ್ಯವೂ ಈಶ್ವರನ ಅಂಶ । ಅವಳುಟ್ಟ ಹರಕೂ ಅದರದೇ ಅಂಶ ।
ದಾತಾ, ದೇಯ, ದಾನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅಶೇಷ । ಈಶನೊಬ್ಬನಿಂದಲೇ ತುಂಬಿರುವದು ॥ 96

'ನಾ ನನ್ನದೆಂಬದನು' ಪೂರ್ಣ ಬಿಡಬೇಕು । ನಿರಭಿಮಾನತ್ವದಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕು ।
ತ್ಯಾಗಪೂರ್ವಕ ಭೋಗ ಭೋಗಿಸಬೇಕು । ಏನನ್ನೂ ಬಯಸಬಾರದು ॥ 97

ಬಾಬಾರ ಅಮೋಘವಾಣಿ ಇದು । ಅನೇಕರಿಗೆ ಪ್ರಚೀತಿ ಬಂದಿದೆ ಇದರದು ।
ಇಡೀ ಜೀವನವೆಲ್ಲ ಶಿರಡಿಯ ಬಿಡದಿದ್ದು । ಜನ ವಿಜನಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ॥ 98

ಯಾರಿಗೆ ಮಚ್ಛೀಂದ್ರಗಡದಲ್ಲಿ । ಯಾರು ಯಾವುದೇ ಶಹರದಲ್ಲಿರಲಿ ।
ಕೊಲ್ಹಾಪುರ, ಸೋಲಾಪುರ ರಾಮೇಶ್ವರವಿರಲಿ । ಇಚ್ಛಾ ಮಾತ್ರದಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ॥ 99

ಕೆಲವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಾಹ್ಯವೇಷದಲಿ । ಕೆಲವರಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಅಥವಾ ಸ್ವಪ್ನ ವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ।
ದರ್ಶನವೀಯುವರು ದಿನ ರಾತ್ರಿಗಳಲಿ । ಭಕ್ತರ ಕಾಮನೆಗಳ ಪೂರೈಸುವರು ॥ 100

ಇಂಥ ಅನುಭವಗಳು ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ । ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಾದೀತು ಅವುಗಳನೆಲ್ಲ ।
ಇರಲು ಶಿರಡಿಯೇ ಅವರ ವಾಸಸ್ಥಳ । ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ॥ 101

ಆ ಹುಡುಗಿ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರು ಒಂದು । ಯಃಕಶ್ಚಿತ ಕೆಲಸದಾಳು ಅದು ।
ಜರಿ ಸೀರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳು ಹಾಡಿದುದು । ಸಹಜ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ॥ 102

ಶಂಕೆಯನೊಂದು ಬಾಬಾರಿಗೆ ಕೇಳಬೇಕು । ಅದನು ಈ ಆಳು ಮಗು ಪರಿಹರಿಬೇಕು ।
ಅದು ಅವಳು ಕಾಕಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು । ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಯೆಯಂತಲ್ಲವೇ ॥103

ಈ ಆಳು ಅಲ್ಲಿರುವಳೆಂಬುದು ಮೊದಲಿಗೆ । ಬಾಬಾರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು ಹೇಗೆ ।
ಅವಳೂ ಮುಂದೆ ಈ ಹಾಡು ಹಾಡುವಳು ಹೀಗೆ । ಅದರಿಂದ ಶೃತ್ಯರ್ಥಭೋದನವಾದದ್ದು ಹೇಗೆ ॥ 104

ಆದರೂ ನಡೆದದ್ದಂತೂ ನಿಜ ಇದು । ಗಣೂದಾಸರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವದು ।
ನಿರಸನವಾಯಿತು ಆ ಶಂಕೆಯದು । ಈಶಾವಾಸ್ಯವು ಅರ್ಥವಾಯಿತು ॥ 105

ಶ್ರೋತೃಗಳ ಮನದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು ಶಂಕೆ । ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನ (ಖಟಪಟಿ) ಮಾಡಬೇಕೇಕಿದಕೆ ।
ತಾವೇ ಅದನು ಹೇಳಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲವೇಕೆ । ಆ ಶಂಕೆಯನಲ್ಲೇ ಕಳೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು ॥ 106

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಕೆಲಸವನು । ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವರ ಮಹಿಮಾನ ।
ಜೊತೆಗೆ ದೇವರು ಆ ಮಗುವಿಗೂ ಇತ್ತ ಆಚ್ಛಾದನ । ಬಾಬಾರು ಇದನು ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿದರು ॥ 107

ಆತ್ಮದ ಯಥಾತ್ಮತೆಯ ನಿರೂಪಣ । ಇದೇ ಎಲ್ಲ ಉಪನಿಷದಗಳ ಪರ್ಯವಸಾನ ।
ಇದೇ ಮೋಕ್ಷ ಧರ್ಮದ ನಿಷ್ಕರ್ಷಣ । ಗೀತಾರ್ಥದ ಪ್ರವಚನವೂ ಇದೇ ॥ 108

ಪ್ರಾಣಿಯು ಭಿನ್ನ ಆತ್ಮವು ಅಭಿನ್ನ । ಆತ್ಮವು ಕರ್ತೃತ್ವ ಭೋಕ್ತೃತ್ವ ಹೀನ ।
ಅದು ಅಶುದ್ಧ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳಿಗಲ್ಲಾ ಧೀನ । ಕರ್ಮಾಚರಣವೂ ಅದಕಿಲ್ಲ ॥ 109

ನಾ ಜಾತಿಯಿಂದ ಉಚ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ । ಉಳಿದವರು ನನಗಿಂತ ನೀಚವರ್ಣ ।
ಇರುವತನಕ ಈ ಭೇದ ಜ್ಞಾನ । ಕರ್ಮಾಚರಣೆ ಅವಶ್ಯಕ ॥ 110

ನಾನು ಅಶರೀರಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಒಬ್ಬ । ನನಗಿಂತ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ।
ಎಲ್ಲರಲೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ ನಾನೊಬ್ಬ । ಸ್ವರೂಪೋನ್ಮುಖ ಈ ಜ್ಞಾನ ॥ 111

ಈ ಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಚ್ಯುತ । ಇಂಥ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ಪೂರ್ವವತ ।
ಎಂದಾದರೂ ಸ್ವಸ್ವರೂಪದತ್ತ । ಮುಟ್ಟಬೇಕೆಂಬುದೇ ಧ್ಯೇಯ ॥ 112

ಶೃತಿ ಸ್ಮೃತಿ ಮತ್ತು ವೇದಾಂತ । ಈ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಇದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತ ।
ಇದೇ ಅಂತಿಮ ಸಾಧ್ಯವು ನಿಶ್ಚಿತ । ಚ್ಯುತನಿಗೆ ಅಚ್ಯುತ ಪದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ॥ 113

'ಸಮಃಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು' ಎಂಬದು । ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ವಿಶೇಷವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರದು ।
ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಭೂತಾತ್ಮನಿಗೆಂದೂ । ಹೃಷಿಕೇಶ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಾರದು ॥ 114

ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧ । ಆದಾಗ ಆಗುವದು ಅಭೇದ ಬೋಧ ।
ಶೋಕ ಮೋಹಾದಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿರುದ್ಧ । ಪ್ರಕಟವಾಗುವದಾಗ ಸಿದ್ಧ ಜ್ಞಾನ ॥ 115

ಸಚರಾಚರವಾಗಿ ಅಖಿಲ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವನು । ಯಾವ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಆಚ್ಛಾದಿಸಿರುವನು ।
ನಿಷ್ಕ್ರೀಯ ನಿಷ್ಕಲ ಪರಾತ್ಪರನವನು । ಅಶರೀರ ಮತು ಸದಾತ್ಮಕ ॥ 116

ನಾಮರೂಪಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ವಿಶ್ವವನ್ನು । ಸಬಾಹ್ಯ ಆಚ್ಛಾದಿಸಿಹನೀ ಈಶನು ।
ಅವನು ಅಶೇಷವಾಗಿ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ತುಂಬಿರುವನು । ನಿರ್ವಿಶೇಷ ರೂಪದಿಂದ ॥ 117

ವಸ್ತುತಃ ಇರುವನವನು ನಿರಾಕಾರ । ಮಾಯಾಗುಣದಿಂದ ಎನಿಸುವನು ಸಾಕಾರ ।
ಕಾಮುಕನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದೆ ಈ ಸಂಸಾರ । ಅದೇ ನಿಷ್ಕಾಮನಿಗೆ ಅಸಾರ ॥ 118

ಯತ್‌ಕಿಂಚಿತ್ ಭೂತ ಭೌತಿಕ ಜಗತ್ತಿದು । ಚೇತನಾಚೇತನಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವದು ।
ಈಶ್ವರನೊಬ್ಬನೇ ಅದ್ವಿತಿಯನೆಂದು । ನಿಃಶಂಕ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕು ॥ 119

ಜಗದ್ಬುದ್ಧಿಯ ವಿವೇಕವಿದು । ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗದಿರದು ।
ಆದರೂ ಈ ಧನಹಿರಣ್ಯಾದಿಗಳದು । ಅಭಿಲಾಷೆಯ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬಾರದು ॥ 120

ನಮ್ಮಿಂದಾಗದಿರೆ ಇದು । ತಿಳಿಯಬೇಕು ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ತಾವಿರುವದು ।
ಕರ್ಮವನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದು । ಆಮರಣಾಂತ ನೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ॥ 121

ಅದೂ ಸ್ವವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತ । ಯಥೋಕ್ತಾನುಷ್ಠಾನ ಸಹಿತ ।
ಅಗ್ನಿ ಹೋತ್ರಾದಿ ನಿತ್ಯ ವಿಹಿತ । ಚಿತ್ತವೂ ಅಕಲಂಕಿತವಾಗುವವರೆಗೆ ॥ 122

ಇದೊಂದು ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧಿಯ ಮಾರ್ಗ । ಎರಡನೆಯದು ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗ ।
ಇವುಗಳ ಆಕ್ರಮಿಸದೇ ಜ್ಞಾನಯೋಗ । ಕರ್ಮಭೋಗವೇ ಆಗುವದು ಕೇವಲ ॥ 123

ಈ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆ ಈ ಉಪನಿಷದ ಏನಾದರೂ । ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಡರಿದನು ಅಧಿಕಾರವಿದ ।
ವೃತ್ತಿಯು ಅಭೇದವಾಗದೇ ಇದ್ದವರು । ಅವರಿಗೆ ಉಪನಿಷದ್ಬೋಧ ಶಾಬ್ದಿಕ ಮಾತ್ರ ॥ 124

ಆದರೂ ಆಗಬೇಕು ಮೊದಲು ಅವನೂ । ಜಿಜ್ಞಾಸುವು ಮೊದಲು ಅದನೇ ಬೇಡುವನು ।
ಅದಕಾಗಿಯೇ ಬಾಬಾ ತಿರುಗಿ ಕಳಿಸಿದರವನನು । ಕೆಲಸದಾಳು ಹೇಳುವಳೆಂದು ॥ 125

ಬಾಬಾ ತಾವೇ ಈ ಬೋಧವಿತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ । ಮುಂದಿನ ಈ ಕಾರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಲ್ಲಿ ।
'ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯ'ದ್ದೆಲ್ಲಿ । ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಬಾಬಾರದು ॥ 126

ನನ್ನ ಹೊರತು ಮತ್ತೆ ಯಾರು । ಆ ಕಾಕಾರ ಮನೆಯ ಆಳಾದರೂ ।
ನಾನೇ ಎಂಬ ಗುರುತು ತೋರಿದರು । ಈಶಾವಾಸ್ಯವ ತಿಳಿಸಿದರು ॥ 127

ಪರಮೇಶ್ವರಾನುಗ್ರಹವು ಲವಲೇಶ । ಆಚಾರ್ಯಾನುಗ್ರಹವು ವಿಶೇಷ ।
ಇರದಿರಲು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದಿ ಪ್ರವೇಶ । ಸಿದ್ಧೋಪದೇಶವೇ ಅವಶ್ಯಕ ॥ 128

ಆತ್ಮ ಪ್ರತಿಪಾದಕವಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರ । ಕೇಳಬೇಕು ಅವುಗಳನು ಮಾತ್ರ ।
ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ವಸ್ತುವು ನಾನೇ ಸರ್ವತ್ರ । ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಅನ್ಯತ್ರ ॥ 129

ಆತ್ಮ ತತ್ವದ ವಿಕಿರಣವಾಗಲು । ನಾನೇ ಆ ಆತ್ಮ ಬೇರಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲೂ ।
ಈ ಅಬೇಧ ಸಂಧಾನವರಿಯಲು । ಆತ್ಮವೂ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗುವದವನಿಗೆ ॥ 130

ಆತ್ಮ ನಿರೂಪಣೆ ನಡೆಯುತಿರಲು । ಹೀಗೆ ಆತ್ಮಾನುಸಂಧಾನವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ।
ಆತ್ಮವನು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹಿಡಿಯಲು । ಪರಮಾತ್ಮನೂ ದೊರಕುವನು ನಿಃಸಂಶಯ ॥ 131

ಮುಂದಿನಧ್ಯಾಯ ಕಥಾನುಸಂಧಾನ । ವಿನಾಯಕ ಠಾಕೂರಾದಿಗಳ ಕಥಾ ಕಥನ ।
ಶ್ರೋತೃಗಳು ಮಾಡಲು ಸಾದರ ಶ್ರವಣ । ಪರಮಾರ್ಥ ಪ್ರವಣರಾಗುವರು ॥ 132

ಆ ಕಥೆಗಳೂ ಹೀಗೆಯೇ ಸವಿಯಾಗಿರುವದು । ಕೇಳಿ ಶ್ರೋತೃಗಳಿಗಾನಂದವಾಗುವದು ।
ಇಚ್ಛೆ ಮಹಾಪುರುಷ ದರ್ಶನದ್ದು । ಭಕ್ತೇಚ್ಛೆ ಪೂರೈಸುವದು ॥ 133

ದಿನಮಣಿಯು ಉದಯಿಸಲು । ಕಳೆಯುವದು ಕತ್ತಲು ।
ಹಾಗೆ ಈ ಕಥಾ ಪಿಯೂಷ ಕುಡಿಯಲು । ಮಾಯೆ ದೂರಾಗುವದು ॥ 134

ಅತರ್ಕ್ಯ ಸಾಯಿಯ ಲೀಲೆ ಇರಲು । ಅದಕಾಗಿಯೇ ಕೇಳಬೇಕೀ ಕಥೆಗಳು ।
ನನ್ನನ್ನು ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರವಿರಿಸಲು । ತಾವೇ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು ॥ 135

ಭಕ್ತ ಹೇಮಾಡಪಂತ ವಿರಚಿತೆ । ಯಥಾಮತಿ ಲಲಿತಾನುವಾದಿತೆ ।
ಶ್ರೀ ಸಾಯಿ ಸಮರ್ಥ ಸಚ್ಚರಿತೆ । ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಭಾವಾರ್ಥ ಸಂಭೋದನಂ ನಾಮ
ವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ ಸಂಪೂರ್ಣಃ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರು ಸಾಯಿನಾಥಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ॥

॥ ಶುಭಂ ಭವತು ॥